

har beregnet, at der kunde blive Spørgsmaal om at give deels disse 2 Mænd, der have en Ret, deels de øvrige Bestillingsmænd og Betjente, der findes ved Fabrikken? 71,000 Rbd. vil blive den Capital, som repræsenterer, hvad disse forskjellige Affindelser capitaliserede ville beløbe sig til. Det er i mine Tanker en stor Vansteligheid. Dersom vi gaae ind paa i 3 Aar at overtage Styrelsen af disse Baner og derefter skulle overgive dem til et privat Selskab, vil det være meget vanstelig at komme bort fra, at en stor Deel Bestillingsmænd, selv om de ikke ere pensionsberettigede, naar de gaae af, dog faae en Erstatning, idet de blive afstedigede. Men der er derhos at mærke: for i det Hele taget at kunne bestyre oekonomisk, kræves der en lang Erfaring og en uophørlig Opmærksomhed ved alle Enkeltighederne af en saadan Styrelse. En saadan kræves for i de forskjellige Ørene at kunne see, hvor en Person kan undværes, hvor en lille Udgift kan bespares, kort sagt, for at kunne tage alle de forskjellige Forhold i Betragtning, som ere nødvendige, for at Styrelsen kan blive saa billig som mulig. Jeg siger atter her, at der er en Vansteligheid, naar Staten paatager sig denne Styrelse, som er langt større, end hvor der allerede er en bestaaende Bestyrelse med Erfaring og Die for, hvorledes man overhovedet bedst og hensigtsmæssigst kan virke.

Jeg vil imidlertid forudsætte, at Bestyrelsen fra Statens Side kan blive suheldig tilfredsstillende, ligesaa tilfredsstillende som hvilken som helst privat Bestyrelse; jeg vil ligeledes forudsætte, at den hele Bestyrelse bliver ligesaa billig og oekonomisk i alle Henseender, men saa kommer jeg til det tredje Spørgsmaal: Hvorledes vil Staten — ikke kunne vinde den største Fordeel —, men slippe med det mindst mulige Tab i Styrelsen af disse Anliggender? Thi Andet er der ikke Spørgsmaal om. Her kommer vi ind paa et vanstelig Spørgsmaal, et Spørgsmaal, der vedrører alle de Herrer, som her ere tilstede, som Medlemmer af Rigsdagen. Jeg vil tilstaae, at jeg føler mig forlegen ved som Rigsdagsmand at tale om dette Spørgsmaal; thi jeg tilstaaer oprigtigt min Svagheid og siger, at naar jeg har stor Be-

tænkelighed ved dette Forslag, saa bevoer det for en ikke ringe Deel paa en Svagheid, som jeg føler hos mig selv. Naar vi have et privat Selskab for os, som styrer Banerne, saa gaaer dets Virksomhed ud paa at faae det meest Mulige ud deraf; det tilfredsstiller Publicums Interesse saa godt som muligt, men det seer fremfor Alt paa, hvorledes det kan faae et ordentligt Udbytte ud af Driften. Kan det møde for Actionairerne med 5 à 6 pCt. istedetfor 4 pCt., er det naturligt overordentligt glad og tilfreds, Actionairerne takke derfor og erklære, at det har været en dygtig og udmærket Bestyrelse. Dersom Staten overtager Banerne, ville andre Hensyn let gjøre sig gjældende, og vi have allerede faaet et mærkelig Fingerpeg i saa Henseende. Naar de ærede Medlemmer gennemlæse nyligt disse meget udførlige og i mange Henseender ubtømmende Forhandlinger i det andet Thing, ville de see, at der paa forskjellige Maade dukker frem fra forskellige Medlemmer, — jeg kan næsten sige aldeles uvilkaarligt og halot ubevidst, — en af Hovedgrundene, hvorfor man vil have Bestyrelsen overgivet i Statens Haand, og det er den, at man derved faaer en ganske anden og stærkere Indflydelse paa Jartplaner og Taxter, end man har, naar det er et privat Selskab, som driver Banerne. Man siger: Op-gaven med Jernbaner er fremfor Alt den, at udvilde Landets Velstand i Almindelighed, saa at de komme Befolkningen tilgode, og disse middelbare Fordele ere saa store, at de tilfulde opveie det, at Staten lider et ikke ubetydeligt Tab ved ikke at faae Renter af sine Penge. Det er i mine Tanker Hovedvansteligheeden for os i hele denne Sag. Jeg troer, at der let vil vise sig en Svagheid hos os, og tildeels ogsaa hos Regjeringen, en Tilbøjelighed til at tage meget væsentlige Hensyn til Befolkningens Nøds og dens Arbeiden paa at faae lidet rentebærende Jartplaner og lave Taxter, istedetfor fremfor Alt at see paa det, at faae en Indtægt, der er nogenlunde tilfredsstillende og staaer i passende Forhold til det Offer, hvel Folket har gjort ved et stort, tildeels dristigt Jernbaneanlæg. Jeg indrømmer villig, at der vistnok kan tale Meget for at indføre lave Taxter, ikke blot i Befolkningens, men i selv